

Obsah

Předmluva	V
O autorech	VII
Přehled použitých zkratk	XV

I. Politické a právní základy integrace Evropy po druhé světové válce

Kapitola 1. Historie myšlenky sjednocené Evropy	3
1.1 Středověk a novověk	3
1.2 Meziválečné období a druhá světová válka	4
Kapitola 2. Teorie evropské integrace: integrační paradigmatata	6
Kapitola 3. Vývoj evropské integrace po druhé světové válce.	9
3.1 Rozkvět federalismu v letech 1945-1950.	9
3.1.1 Profederální iniciativy v rámci Velké Británie.	11
3.2 Vznik prvních integračních uskupení koncem 40. let.	11
3.2.1 Ekonomická spolupráce: Marshallův plán a vznik OEEC ...	12
3.2.1.1 Marshallův plán	12
3.2.1.2. Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci (OEEC)	14
3.2.2 Bezpečnostní spolupráce: vznik Západní unie a NATO	15
3.2.2.1 Západní unie.	15
3.2.2.2 Severoatlantická aliance (NATO)	16
3.2.3. Politická spolupráce: Haagský kongres a vznik Rady Evropy.	17
3.2.3.1 Haagský kongres	17
3.2.3.2 Vytvoření Rady Evropy	18
3.3 Začlenění SRN a prohlubování spolupráce v první polovině 50. let	19
3.3.1 Vznik Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO)	20
3.3.2 Návrh Evropského obranného společenství (EOS)	21
3.3.3 Vznik Západoevropské unie (ZEU)	23
3.4 Oživení a rozvoj ekonomické spolupráce v letech 1955-1960 ..	24
3.4.1 Messinská konference a Spaakův výbor	25
3.4.2 Vytvoření EHS a EURATOM	26
3.4.3 Vznik Evropského sdružení volného obchodu (ESVO).	28

II. Evropská společenství a Evropská unie

Kapitola 1 Vznik a vývoj	33
1.1 Institucionální struktura po vzniku Společenství	34
1.2 Rozvoj Společenství v 60. a 70. letech, první rozšíření	35
1.3 Druhé rozšíření ES	36
1.4 Úsilí o prohloubení integrace, Bílá kniha o vnitřním trhu a Jednotný evropský akt	36
1.5 Maastrichská smlouva a vznik Evropské unie	38
1.6 Další důležité revize zakládajících smluv ES/EU	42
1.7 Východní rozšiřování a další rozvoj EU	43
1.8 Smlouva o Ústavě pro Evropu	46
1.9 Lisabonská smlouva	47
Kapitola 2. Instituce Evropské unie	48
2.1 Hlavní orgány – instituce	49
2.1.1 Rada Evropské unie	49
2.1.2 Evropská rada (též Summit)	50
2.1.3 Evropská komise	51
2.1.3.1 Funkce Komise	52
2.1.4 Evropský parlament	53
2.1.5 Soudy EU	55
2.1.6 Účetní dvůr	56
2.2 Poradní orgány a další orgány	57
2.2.1 Evropský hospodářský a sociální výbor	57
2.2.2 Výbor regionů	58
2.2.3 Evropská centrální banka	59
2.2.4 Evropská investiční banka	60
2.2.5 Evropský investiční fond	60
2.2.6 Agentury Evropské unie	61
Kapitola 3. Hlavní činnosti EU	63
3.1 Vytvoření a rozvoj jednotného vnitřního trhu	63
3.2 Hospodářská a měnová unie	67
3.3 Společná bezpečnostní a zahraniční politika a společná obránná politika	69
3.4 Policejní a justiční spolupráce v trestních a občanskoprávních věcech	71
3.5 Financování činnosti EU	71

III. Rada Evropy

Kapitola 1. Členství	77
Kapitola 2. Vznik a vývoj	80
Kapitola 3. Institucionální struktura	84
3.1 Statutární orgány	85
3.1.1 Výbor ministrů	85
3.1.2 Parlamentní shromáždění	86
3.1.3 Sekretariát	89
3.2 Pomocné orgány	90
3.2.1 Kontrolní orgány působící v rámci Evropské úmluvy na ochranu lidských práv	90
3.2.2 Komisař pro lidská práva	94
3.2.3 Kongres místních a regionálních představitelů	94
3.2.4 Evropský výbor sociálních práv	97
Kapitola 4. Činnost Rady Evropy	98
4.1 Rada Evropy a ochrana lidských práv	98
4.1.1 Evropská úmluva na ochranu lidských práv	99
4.1.2 Další úmluvy na ochranu lidských práv	100
4.2 Rada Evropy a místní a regionální demokracie	102
4.3 Sociální soudržnost v rámci Rady Evropy	103
4.4 Rada Evropy a trvale udržitelný rozvoj	105

IV. Evropské sdružení volného obchodu

Kapitola 1. Vznik a vývoj	109
1.1 Stockholmská úmluva	109
1.2 Vstup nových členských zemí	110
1.3 Ukončení členství Velké Británie a Dánska v ESVO	110
1.4 Lucemburská deklarace a Evropský hospodářský prostor	111
1.5 Revize zakládající smlouvy – Vaduzská úmluva	113
Kapitola 2. Členské státy ESVO	114
Kapitola 3. Institucionální struktura	115
3.1 Rada ESVO	115
3.2 Účetní rada ESVO	116
3.3 Soudní dvůr ESVO	116
3.4 Poradní orgány ESVO	117
3.5 Sekretariát a řízení ESVO	117

Kapitola 4. Činnost ESVO	118
4.1 Dohody o volném obchodu (Free Trade Agreement – FTA)	118
4.1.1 Aktivity zahrnuté do FTA	120
4.1.2 Společný výbor FTA a řešení sporů	122
4.2 Evropský hospodářský prostor (EHP)	122
4.2.1 Preferenční obchod v rámci EHP	124
4.2.2 Účast na programech EU	124
4.2.3 Účast v agenturách EU	125
4.2.4 Rozhodování podle Smlouvy o EHP	125
4.2.4.1 Formování rozhodnutí v EHP	126
4.2.5 Orgány ESVO a EHP	128
4.2.5.1 Společné orgány EHP	128
4.2.5.2 Stálý výbor ESVO	129
4.2.5.3 Kontrolní orgán ESVO	129
4.2.6 Finanční mechanismy	130

V. Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

Kapitola 1. Vznik a vývoj	135
1.1 Ustavení Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě	135
1.2 Helsinský závěrečný akt	136
1.3 Pokračování procesu KBSE	138
1.4 Od KBSE k Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)	140
1.4.1 Nový řád v postkomunistické Evropě	140
1.4.2 Pařížská charta pro novou Evropu	141
1.4.3 Přeměna KBSE na OBSE	142
1.4.4 Model společné a celkové bezpečnosti	143
Kapitola 2. Institucionální struktura	145
2.1 Orgány pro politickou konzultaci	145
2.2 Summit/ Následná schůzka	145
2.3 Ministerská rada	146
2.4 Vysoká rada	146
2.5 Stálá rada	147
2.6 Zvláštní orgány	148
2.6.1 Fórum pro bezpečnost a spolupráci	148
2.6.2 Úřad pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR)	149
2.6.3 Vysoký komisař pro národnostní menšiny	151
2.6.4 Představitel OBSE pro svobodu sdělovacích prostředků	152

2.7 Další orgány související s OBSE	154
2.7.1 Parlamentní shromáždění	154
2.7.2 Smírčí a rozhodčí soud	155
2.8 Sekretariát.	155
Kapitola 3. Činnost OBSE	158
3.1 Tři koše KBSE	158
3.2 Od prvního koše KBSE k vojensko-politické dimenzi OBSE	159
3.3 Od druhého koše KBSE k ekonomické a environmentální dimenzi OBSE	163
3.4 Od třetího koše KBSE k humanitární dimenzi OBSE	165
3.5 Postupy a mechanismy OBSE	167
3.5.1 Rozhodovací postupy	167
3.5.2 Kontrolní mechanismus	168
3.5.3 Mechanismy lidské dimenze	168
3.5.3.1 Vídeňský mechanismus	168
3.5.3.2 Moskevský mechanismus	169
3.5.3.3 Vyslání pozorovatelů	170
3.5.4 Mechanismy vojensko-politické dimenze	170
3.5.4.1 Mechanismy ke snižování rizika	170
3.5.5 Krizové (nouzové) mechanismy	172
3.5.5.1 Berlínský mechanismus	172
3.5.5.2 Včasné varování a preventivní opatření	172
3.5.6 Mírové řešení sporů	173
3.5.6.1 Vallettský mechanismus	173
3.5.6.2 Úmluva o smírčím a rozhodčím řízení	173

VI. Nordická rada

Kapitola 1. Vznik a vývoj	177
1.1 Helsinská smlouva a její revize	178
Kapitola 2. Orgány a jejich pravomoci	180
2.1 Nordická rada	180
2.1.1 Plenární zasedání	180
2.1.2 Prezidium	182
2.1.3 Kontrolní komise	183
2.2 Nordická rada ministrů	184
Kapitola 3. Činnost Nordické rady	186
3.1 Výbory a jejich aktivity	186
3.2 Program arktické spolupráce	188
3.3 Spolupráce s pobaltskými zeměmi	189

VII. Západoevropská unie

Kapitola 1. Vznik a vývoj	193
1.1 Dunkirskká smlouva	193
1.2 Západní unie	193
1.3 Vznik Západoevropské unie	196
1.4 Západoevropská unie v letech 1955 až 1984	197
1.5 Oživení Západoevropské unie po roce 1984	198
1.6 Konec studené války: rozšíření aktivit Západoevropské unie v 90. letech	199
1.6.1 Maastrichtská smlouva	199
1.6.2 Petersbergská deklarace	201
1.6.3 90. léta a vztah Západoevropské unie k NATO	203
1.6.4 Amsterodamská smlouva	205
1.7 Převedení činnosti Západoevropské unie pod EU	207
1.8 Utlumení aktivní činnosti Západoevropské unie a její rozpuštění	208
Kapitola 2. Institucionální struktura	209
2.1 Hlavní orgány	209
2.1.1 Rada ZEU	209
2.1.2 Generální sekretariát ZEU	212
2.1.3 Parlamentní shromáždění ZEU	213
2.2 Pomocné orgány	215
2.2.1 Agentura pro kontrolu zbrojení	215
2.2.2 Stálý výbor pro vyzbrojování	216
2.2.3 Západoevropská skupina pro vyzbrojování a Západoevropská organizace pro vyzbrojování	217
2.2.4 Institut ZEU pro bezpečnostní studia	218
2.2.5 Plánovací oddělení ZEU	218
2.2.6 Vojenský štáb ZEU	219
2.2.7 Satelitní centrum ZEU	219
Kapitola 3. Členství	221
Kapitola 4. Činnost ZEU	223
4.1 Činnost v letech 1955 až 1984	223
4.2 Operace a mise ZEU	225
4.2.1 Operace v Perském zálivu	225
4.2.2 Operace na území bývalé Jugoslávie	226
4.2.3 Operace v rámci řešení krizí v letech 1997–2001	227
Věcný rejstřík	229